

Samenvatting van Omvang van huiselijk geweld in Nederland, februari 2009

Tegen de achtergrond van beleid om huiselijk geweld tegen te gaan, is het van belang om over een (nieuwe en) betrouwbare schatting van de omvang van het verschijnsel te beschikken. Het onderhavige onderzoek is uitgevoerd naast een slachtofferonderzoek en daderonderzoek.

Het bepalen van de omvang van huiselijk geweld is niet eenvoudig, met name als gevolg van de lage aangiftebereidheid en daarmee de onderrapportage (het *dark number*) in registraties. Vangst-hervangst methoden, die voor dit onderzoek zijn gebruikt, hebben juist tot doel de omvang van de onderrapportage te schatten. De optelling van de rapportage en de onderrapportage leidt dan tot een schatting van de totale populatie. Met deze schattingsmethoden zijn inmiddels op diverse beleidsterreinen schattingen uitgevoerd, onder meer voor aantallen illegale vuurwapens, illegale vreemdelingen en daklozen.

Een vooronderzoek kwam tot de aanbeveling om de omvangschatting te baseren op het herhaaldelijk voorkomen van slachtoffers en daders in GIDS-Kubus. Daarnaast zijn de mogelijkheden tot koppeling van GIDS-Kubus en LIS (Letsel InformatieSysteem) onderzocht. LIS biedt een extra informatiebron waarbij de gegevens langs een ander kanaal worden verzameld dan voor GIDS-Kubus. De uitkomst van dat onderzoek is negatief.

De hoofdvragen voor het onderzoek zijn:

1. Hoe groot is de geschatte omvang van het huiselijk geweld in Nederland?
2. Hoe groot is de geschatte omvang van het huiselijk geweld in Nederland gedifferentieerd naar aantallen incidenten, slachtoffers en daders.

De schattingen die wij presenteren, zijn gemaakt met één variant van de methoden die gebruik maken van één registratie, te weten met het Zelterman regression model. We proberen het aantal personen (daders of slachtoffers van huiselijk geweld) te schatten dat *nooit* is waargenomen op basis van gegevens van personen (daders of slachtoffers) die *minimaal één keer* zijn waargenomen. Er zijn ook schattingen gemaakt met een andere variant, het zogenaamde ‘zero-truncated Poisson regression model’, kortweg het Poisson model. De schattingen met het Zelterman model vallen over het algemeen iets hoger uit dan die met het Poisson model. De Zelterman methode biedt echter belangrijke voordelen. Als we er van uit moeten gaan dat in de data belangrijke informatie over de relevante populatie ontbreekt, dan geeft het Zelterman model een betere schatting dan het Poissonmodel. De schattingen zijn gemaakt met gegevens uit registraties van incidenten waarvoor een aangifte of een melding is gedaan. Voor de politieregio Haaglanden zijn ten behoeve van dit onderzoek geen gegevens over huiselijk geweld geleverd. De omvang van de totale populatie in deze regio is ‘bijgeschat’ met behulp van de gegevens van de politieregio’s Amsterdam-Amstelland, Rotterdam-Rijnmond en Utrecht, zijnde de andere drie regio’s waarin de grootstedelijke gebieden zich bevinden.

Er zijn schattingen gemaakt voor aantallen verdachten en voor aantallen slachtoffers. De schattingen zijn gemaakt voor drie perioden van een jaar, vanaf medio 2004 tot medio 2007. Verder worden de geschatte populaties onderscheiden naar verschillende kenmerken, te weten: het geslacht en de leeftijd van betrokkene, verdachte of slachtoffer, het type geweld dat is gebruikt, het type slachtoffer van het huiselijk geweld, het deel van het land waar het incident heeft plaats gevonden, en de herkomstgroepering van verdachte en slachtoffer. In deze samenvatting bespreken we alleen de totale schattingen en de schattingen van de typen slachtoffers waarop daders van huiselijk geweld zich richten. Beide typen schattingen zijn gedaan op basis van gegevens over aangiften en meldingen.

Schattingen van de omvang van huiselijk geweld maken vaak melding van aantallen incidenten. Met Vangst-hervangst methoden zijn, wanneer we gebruik maken van maar één bestand en niet van meerdere, qualita qua geen uitspraken te doen over incidenten. Incidenten zijn per definitie eenmalig en kunnen (binnen één registratie) dus niet meermalen worden geobserveerd. Dit onderzoek kan verder geen nieuwe informatie leveren over een gemiddeld aantal geregistreerde incidenten per verdachte of per slachtoffer. We kiezen er daarom voor om geen uitspraken te doen over aantallen incidenten.

Tabel 1 vermeldt in de eerste kolom met cijfers de schatting voor het aantal verdachten van huiselijk geweld per jaar in Nederland. De er op volgende kolommen laten zien hoe de schatting is opgebouwd, nl. uit een schatting met vangst-hervangst methoden op basis van geregistreerde verdachten in GIDS-Kubus, met betrouwbaarheidsintervallen en een afgeleide schatting voor de regio Haaglanden. De tabel laat zien dat er de afgelopen jaren in Nederland (inclusief de politieregio Haaglanden) jaarlijks naar schatting tussen de (ca.) 100.000 en 110.000 personen verdacht zijn van het plegen van huiselijk geweld. Voor de regio Haaglanden worden 8.000 tot 10.000 verdachten bijgeschat. Voor het eerste jaar, 2004 – 2005, is de schatting bijna. 105.000 verdachten en voor de twee volgende jaren ruim 110.000¹.

Tabel 1. Geschat aantal verdachten Nederland (inc. en ex. bijschatting regio Haaglanden), alle zaken, per jaar, met 95%-betrouwbaarheidsinterval

Periode	Nederland				Bijschatting Haaglanden
		Schatting ex. Haaglanden	Ondergrens	Bovengrens	
2004 - 2005	104.013	95.722	90.397	101.047	8.291
2005 - 2006	110.730	101.668	96.598	106.738	9.062
2006 – 2007	112.708	102.540	97.858	107.221	10.168

Huiselijk geweld is vaak tegen de partner of ex-partner gericht; 55 tot 60% van de verdachten maakt de partner of ex-partner slachtoffer. 8 tot 10% van de verdachten richt zich op kinderen en bij ca. 5% van de verdachten is er sprake van huiselijk geweld jegens ouders (tabel 2).

Tabel 2. Geschat aantal verdachten naar type slachtoffer, alle zaken, per jaar (ex. Regio Haaglanden)

	2004 - 2005		2005 – 2006		2006 - 2007	
(ex-)partner	52.303	55%	60.350	59%	66.057	61%
huisvriend	2.383	2%	4.449	4%	4.202	4%
kind	9.473	10%	7.819	8%	8.831	8%
ouderen	1.053	1%	1.025	1%	1.090	1%
ouders	4.697	5%	5.398	5%	6.910	6%
overige familie	10.968	11%	9.523	9%	9.197	8%
overig	14.834	15%	13.091	13%	6.237	6%
	95.712	100%	101.655	100%	102.524	100%

¹ De tabellen geven de exacte uitkomsten van de schattingen weer. Afronden volgens een standaardprocedure neemt de schijnexactheid die de nauwkeurige getallen suggereren niet weg. Het is beter de getallen niet te exact te hanteren.

Tabel 3 vermeldt in de eerste kolom met cijfers de schatting voor het aantal slachtoffers van huiselijk geweld per jaar in Nederland. De er op volgende kolommen laten zien hoe de schatting is opgebouwd, nl. uit een schatting met vangst-hervangst methoden op basis van geregistreerde slachtoffers in GIDS-Kubus, met betrouwbaarheidsintervallen en een afgeleide schatting voor de regio Haaglanden.

De tabel laat zien dat er méér slachtoffers dan verdachten worden geschat. De verhouding is ongeveer drie tot bijna vier slachtoffers bij twee verdachten.

De afgelopen jaren waren in Nederland (inclusief de politieregio Haaglanden) jaarlijks naar schatting tussen de 160.000 en de 200.000 personen slachtoffer van huiselijk geweld. Voor de regio Haaglanden worden met een andere methode dan met vangst-hervangst 10.000 tot 15.000 bijgeschat. Voor het eerste jaar, 2004 – 2005, is de schatting ca. 160.000 slachtoffers en voor de twee volgende jaren respectievelijk ruim 175.000 en 197.000.

Tabel 3. Geschat aantal slachtoffers Nederland (inc. en ex. bijschatting regio Haaglanden), alle zaken, per jaar, met 95%-betrouwbaarheidsinterval

Periode	Nederland				Bijschatting Haaglanden
		Schatting ex. Haaglanden	Ondergrens	Bovengrens	
2004 - 2005	161.074	150.922	139.859	161.987	10.152
2005 - 2006	176.700	166.097	156.183	176.011	10.603
2006 – 2007	197.273	182.654	171.222	194.086	14.619